

Original Article

The Relationship Between Sport and Politics in the International Arena of the Modern and Contemporary Period

Cotîrleț Paul Claudiu^{1*}

¹"Vasile Alecsandri" University of Bacău, Spiru Haret, 8, 600114, România

DOI: 10.29081/gsjesh.2020.21.2s.02

Keywords: *sports, politics, diplomacy, cooperation*

Abstract

For a long time in the theory of international relations, the role of sport in promoting and developing relations between different states was neglected, which attracted criticism from specialists such as, for example, Trevor Taylor. The need for studies on the role of sports movement in the development of international relations was pointed out by Peter Beck, who pointed out that the theory of international relations has kept an appreciable distance from sport. In this paper I want to fill this information gap based on a series of unprocessed documents, primary sources, found especially in the Balkan region. Sport overcame the barrier of behaviors and social processes that are based on spending free time, succeeding through the involvement of politics to become a "player" in the arena of international relations.

1. Introduction

The problem of the relationship between sport as a social and political phenomenon is not only very complex but also quite controversial in the history of international relations, because on the one hand there are voices both among practitioners of sports games, but also among historians and analysts of the phenomenon. largely separate from the political one (Grix, 2016). We find such an opinion in Avery Brundage, former president of the International Olympic Committee, who declared more than half a century ago that "*sport has little to do with politics. We are only concerned with sports, not politics and business.*" (Grix, 2016, p.1). The history of the peoples of Europe shows that in the twentieth century, they used sporting events, such as the Olympic Games and continental or regional cups, such as the Balkan Games, to promote their own interests, which were "understanding, friendship and peace". The statements made by politicians support this exercise of national interests, rather than unity (Kissoudi, 2009, p.6).

* E-mail: cotirlet.paul@ub.ro, tel. 0740607340

From this perspective, sport is not just a tool to express national identity or to transmit an image of modernity of a country, and in some cases, a positive reputation on the world stage. Sports performance is seen by politicians as a source of power, not not only for a certain society at a time, but also for international relations (Cha, 2009). Looking at the universal history in general and that of the peoples of Europe, it is easy to see that this aspect, identified as specific to the twentieth century alone (Delaney, 2009a), is not confirmed.

2. Material and methods

The topic is of interest both for the history of sport and for the history of international relations because it presents notions of interdisciplinarity and comparability. From this perspective, a theoretical research on the relationship between sport and the history of diplomacy was necessary. I managed to build a methodological apparatus focusing especially on the analysis of concepts specific to sport and diplomacy and the choice of theories appropriate to the history of international relations.

In Romanian literature have been written a series of books dealing with sporting events, sports personalities, ways of evolving sport in Romania, but there is a complete lack of reference work on the impact of sports movement on political factors. A good scientific research involves choosing an appropriate method of analysis, but also a very good knowledge of the tools with which such analysis is performed. Being an interdisciplinary work, I used both methods specific to history (induction and deduction), but also those in the field of international relations and diplomacy (comparative, investigative).

The inductive or experimental method is based on experiment and repetition. The fundamental idea is that all scientific knowledge has its origin in observable facts. Induction is extrapolated from experience and draws a consequence from some particular cases in which a phenomenon is observed. Induction can be represented as reasoning that starts from the observation of a fact and results from a general rule (the emergence of scouting in Western countries and the expansion in Eastern Europe of the same "pattern").

The deductive or hypothetical-deductive method presupposes the existence of inductive constructions and starts from principles, laws or from postulates or hypotheses from which, with the help of some rules, he constructs new statements, which he then confronts, for verification, with the facts (Mucchieli, 2003, p.27). A good example is the way in which sport is perceived in Africa, having certain social values that try to educate the population but also promote the image and cultural identity in international politics (Armanetti, 2013).

This research started from the following research hypotheses.

A: Sport, being a mass phenomenon specific to the modern and contemporary era, has exerted an influence on all components of social life. Therefore it could not fail to have an impact on the foreign policy of states.

B: If we accept the idea that it had an impact on diplomacy, then it is necessary to know the tools, means and resources necessary for a state to use sport

as a tool to promote its foreign policy.

C: Every society has looked at sport as a different social element therefore it is extremely interesting to see how one state or another has perceived this. This meant a research of the history of sport in different European states (Neagu, 2018).

These research hypotheses outlined the purpose and objectives of the research that broadly structured the architecture and design of this article. The purpose of the thesis is to prove that the connection between sport and politics it had diplomatic oneness that facilitated or even blocked relations between certain states in a certain time interval. At the same time, I wanted to demonstrate that this interference of the apolitical in sports and vice versa had roots since ancient times, and these facts have been perpetuated over time.

The objectives of the study:

A: Highlighting the impact of the sports movement politically and diplomatically

B: Identifying sport as a social phenomenon

C: Characterization of the association between sport and politics

D: Determining the importance of non-state actors in international politics

E: The evolution of sports games as a vector for promoting peace and collaboration between peoples.

3. Results and Discussions

For millennia, there has been an association between sport and politics. By the time the sport offered a function beyond the "game" itself, it was being embraced by politicians. The ancient Olympics, for example, began in 776 BC. In a religious setting, being one of the activities dedicated to Zeus, they were quickly transformed into a sports competition, a gift for people and a way to remove conflicts between them. The competition extended beyond Greek settlements, especially in the Roman Empire, and lasted until 394 AD, when the Roman emperor Theodosius, through his campaign against paganism and in order to impose Christianity as a state religion, banned sports games (Murray, & Pigman, 2014, p.1098). It should be noted that there was a major difference in the way sports were described in Greek and Roman antiquity. While the Greeks tried to place sport religiously and philosophically, the Romans turned Greek competitions into spectacles, as were gladiatorial fights. According to some historians, it is debatable whether the "gladiator games" of the Roman Empire can be listed as a sport (Delaney, 2009b, p. 45).

In the Western Middle Ages, sport appeared towards the end of the era. The first centuries of the Western Middle Ages meant a decline of the space of Roman culture and civilization. The social and political climate is deteriorating irreparably, and Europe is entering a period of sharp economic decline, social and political barbarism. In the absence of a cohesive force such as that represented by the Roman Empire, Europe was shattered into political states that could not cope with the wave of migratory depopulations (Mureșanu, 2003, p.147). During this period, cultural and commercial activity was difficult. The pirates dominated the seas, and

the trade routes of Roman antiquity were controlled by "barbarians". After the 10th and 11th centuries, signs of stability appeared. Trade is starting to grow, albeit at a slower pace. Large cities appear around the Mediterranean, which were able to protect local citizens. The society is developing from an economic point of view, which has favored cultural and sports development. Under these conditions, there is a competition called *turnir*, which has the characteristic of both a sports competition and an applicative-military training characteristic (Delaney, 2009a, p.46). This was appreciated by both ordinary people and nobles. The nobles sponsored the competitions and they also offered prizes for the fighters. War games began as simulated battles between two enemies who were gathering small armies. The two enemies agreed to meet at a designated place to carry on this simulacrum of war. The number of fighters ranged from twenty to several thousand. The first mention of the term *turnir* and of the rules that had to be observed in the development of these games is made, according to a chronicler, in the year 1066, by the French senior Geoffroi de Preuilli de Anjou, who states that even the gentleman invented them and was even killed in one of the tournaments (Clephan, 1919, p.8). At the level of the deep society, various popular games, hunting games and other sports were practiced in which different animals (roosters and dogs) fought. They were frequently practiced by peasants. To these were added various folk games played on the occasion of local festivals (Delaney, 2009b, p.47).

In the pre-industrial era, many of the medieval sports remained popular until the end of this period, when the rise of Calvinism and Puritanism led to the idea that sports competitions and degradation should be avoided, as they were considered frivolous and profane. Puritans banned sports competitions on Sundays, and hunting activities were seen more for food and not for sports (Delaney, 2009a, p.50). The modern era of sport opens in England in the early nineteenth century. By the end of the century, the sports ethos had spread throughout Europe, but also in many other countries of the world, and this was largely due to the implementation of the industrial revolution in Europe. The massification of industrial production led not only to increased productivity but also to reduced working time. People had more time to recreate and recover as a labor force. Thus sport becomes a mass phenomenon (Kobierecki, 2013, p. 50). As long as it was practiced only by amateurs and was not very popular, its significance for international relations was rather marginal. This situation changed radically in the first half of the twentieth century, when the International Olympic Committee and the Olympic Games appeared as a public institution. The growing popularity of the sport during this period can be easily illustrated by the number of athletes participating in the Olympic Games. A remarkable increase can be observed if we follow the number of participating athletes from the first event to the last that took place between the two world wars. Thus at the Olympic Games in Athens in 1896 there were 241 athletes, at the one in Paris since 1900, 997 have participated, in Los Angeles since 1932, the number increased to 1332 so that in Berlin (1936) their number is 3996 (Kobierecki, 2013, p.50). The growing popularity of sports in public life is also illustrated by the growing interest of the population for newspapers and specialty

magazines. This trend is relevant in British society where sport in general and football in particular were growing in popularity. The daily People, for example, which sold 600,000 copies in 1924, had four pages of sports information. In 1946, the same newspaper had a third of the information with sports news, and the circulation increased to 4,600,000 copies (Kobierecki, 2013, p.51). We can consider that sport and international relations have influenced each other. When the sport gained popularity, it allowed politicians to take advantage of this to make sport a vector for promoting their own image, but at the same time, politicians took steps to develop the sports movement (Chappelete, 2005, p.20-23).

Sport, in modern society, is different both in practice and in social perception compared to previous eras. If in its first forms of manifestation sport was understood as a form of recreation in the industrial society, it increases in time in importance (Home, 1999, pp.1-7). It has become a social phenomenon with an impact on public survival, including economic survival and the media. Sport has an influence on morality and ethics in society as a whole, although the rules of the game are valid only for those who practice them. Sports fans or spectators adhere to these regular values of a particular sports game. Becoming fans, spectators of a sports game, they associate in certain types of pleasure, fulfilling their own orders through fetishism, voyeurism and narcissism (Brummett, 2009, p.21). Sport also plays a key role in the physical and mental health of members of a society. The idea of "winner" in sports is in modern society equal to the model of social success. The world of sports influences the way a number of sensitive or even vital problems are viewed and solved in modern society, such as those of racism, sexism, migration, etc. Tim Delaney and Tim Madigan conclude that "*ignoring sport is tantamount to ignoring an important aspect of any society and its culture*" (Delaney, 2009, p. 7). According to them, sport can no longer be ignored because, in many ways, , this is like an "*opium of the masses, due to the fact that we are in the age of consumer sports*" (Delaney, 2009a, p.14).

In order to understand the relationship between sport and the politics of a state, it is necessary to define the terms used in this binomial. A comprehensive definition of sport can be found in the work *Sport and International Politics* signed by Barrie Houlihan. According to him, sport is "*an institutionalized competitive activity, which involves vigorous physical effort or the use of relatively complex physical skills by people with special abilities, motivated by a combination of intrinsic and extrinsic factors*" (Houlihan, 1994, p.7). Tim Delaney and Tim Madigan, two of the most renowned analysts of the sporting phenomenon in the contemporary world, believe that "*Sport is a physical activity carried out in a competitive environment that goes beyond the competition itself. It is a very structured activity, involving precisely defined rules. institutional and do not just consider the game sports*" (Delaney, 2009b, p.12). Competition between different competitors is not a sufficient criterion, because the need for complex athletic skills is of crucial importance. In general, such skills take years of training, so an added component is the need for adequate physical training and often the need for coaches and other means of support, including from the state, through public

policies. The terms "public policy" and "public policy analysis" began to be used more and more often in the 1960s, as the US government became involved in resolving the issue of racial conflict and urban renewal. Hofferbert notes that between 1960 and 1975 many Americans working in the social sciences *"were taken out of their ivory tower by national research priorities, which brought them into the political arena, not as politicians or bureaucrats, but as experts in evaluating public programs"* (Hofferbert, 1990, p.4). The role of the state is important in the process of providing public policies. The realization of public policies is one of the attributions of the state. It has survived as a central element of any society, precisely because of the efficiency with which it has solved certain public policy problems. And if by public policies we mean activities that aim to provide public goods, then the state will appear as a specific type of institution, which provides public policies (Bondar, 2007, p.20). Therefore, the comparison of these definitions, sports and public policy, shows us that these activities of modern and contemporary society have some common features, generated by the fact that they involve competition and struggle according to unanimously accepted rules and regulations, but also fair play. Both activities normally produce winners and losers, without the parties looking at the enemy-friend equation as in the case of war or armed conflict, regardless of its nature.

According to Jim Riordan, *"sport in many societies is a serious business with important functions for society. It is consequently controlled by the state, encouraged to develop in forms of manifestation and ideology"* (Lin, Lee & Nai, 2009, p.24). In some societies, such as those in Africa, Asia and Latin America, sport is closely associated with public policies in the fields of health, defense, patriotism, in promoting the image and cultural identity in international politics. Sport, therefore, in these countries often has *"the revolutionary role of being an agent in the process of social change."* (Lin et al, 2009, p.25)

The importance of sport in modern and contemporary society has not gone unnoticed in the countries of the European continent. Governments have begun to support physical education and sport for many reasons. First of all, the promotion of sports in societies undergoing urbanization was a means of promoting physical, mental health and moral education (Alosi, 2007, p.22). Sport has been a vector of social cohesion for modern and contemporary society. From this perspective, major sporting events are seen as phenomena aimed at external interests. These types of events have been used mainly in authoritarian and dictatorial regimes, as tools to manipulate public attention from everyday social needs, but also in order to cover real social problems (Smith, 2009, p. 109-120). Some historians of the field emphasize - especially for the second half of the nineteenth century - and the link between sport and the military. Gymnastics has been introduced as a core of school physical education in many Western countries, such as Germany, Denmark, Sweden, Russia. and England. During this period, for example, in England, by the Education Act of 1870, the introduction of gymnastics in elementary schools was justified by the need to increase labor productivity, increase military power and patriotic education of the masses (Lin et al, 2009, p.24). At the beginning of the

twentieth century, the formation of scout units as paramilitary formations was encouraged in most Western states. In England, for example, Lord Baden Powell founded the Boy Scout organization. In 1907, between July 27 and August 8, he organized a youth camp on the south coast of England for 20 young people, in which he promoted through non-formal education, the spirit of adventure, teamwork and personal progress on his own. This is the time when Scouting was born, a movement that soon took on a special magnitude in all regions of the world (Otley, 1978, p.321-339). The Scouting was founded by young people who responded to the ideas and ideals formulated in the work "Scouting for Boys", written by Baden Powell in 1908. The initial idea was not to create a youth organization, but rather to promote ideas for character education. so-called "scout" - which then existing organizations (such as the Boys Brigade, for example) take over and adapt to their own program (Powell, 1957, p. 44).

Sport has influenced, in the opinion of some historians of the field and the culture of some peoples. Clifford Geertz states that "*sport, as a collectively supported symbolic structure, is a powerful metaphor that reveals the deepest values of a settled culture*" (Geertz, 2005, p.4). Such a view is supported by H.W. Morton, who states that the analysis of how a nation practices sports games reveals the social and cultural values of its political system (Morton, 1963, p.18). In most countries there are sports games practiced only in those societies, which incorporate aspects of historical, cultural or even mythical tradition. Their popularity and continuity become a national symbol, and part of the culture of that society is identified by many elements of material or immaterial creations. The most eloquent example is the image of surfing in Hawaii (Delaney, 2009a, p.52), or football in Brazil. Sport provides inspiration for various forms of art, music and sculpture, but also contributes to the cultural values of a people, through the ethics and morals that accompany sports games (Delaney, 2009b, p. 83-84).

Sport has attracted the attention of politicians, who have identified in the practice of games an element of integration of individuals in society. What is learned in order to be admitted to the team by other members - skills, compliance with the rules and rules of the game, are useful and facilitate social integration, but are also needed to further achieve social control. Sports practice not only determines the dissemination of common principles from a social point of view, but also creates the conditions for their application in the real world (Paloma et al, 2008, p.1- 7). From the first Olympic Games of the ancient Greeks, until the Paralympic competitions of contemporary society, sport introduced, as a significant response to the demands of the community, rules and regulations that society followed, inspired by the organization of sport and its values.

That explains why today, for many people, physical activity is an important factor that contributes to the physical and mental development of well-being, the elimination of boredom and frustration generated by urban life, but sometimes also contributes to reducing the phenomenon of hooliganism and delinquency among rioters (Houlihan, 1999, p. 22).

Sport is not just about doing physical activities and games. It serves as a

focal point for building a better social world. Politicians are aware that sport, by enforcing specific rules, can change the way people manifest in everyday life. Some examples are instructive in this regard. A person who is in the habit of barely more alcohol than the recommended dose - and at the weekend his friends go mountaineering (for example) - realizes the risk to which he is exposed to alcohol consumption. Also, if a person who has a violent and aggressive behavior is taken to a boxing club, where he eliminates all negative emotions in the ring, that person will become more balanced and calmer real life. However, these changes do not happen instantly (Delonix, 2020). Sport also has the role of teaching people that it is essential for each member to "play" his role and accept the responsibilities that come with taking on this role. The influence of family and friends is also essential in educating young people to follow such guidelines in society (Houlihan, 1999, p.110-113).

Sport has helped to overcome extremely harmful phenomena in contemporary society, generated by racial policies, intolerance towards the practice of other religions or believe in other doctrines and have other political ideologies. All these negative manifestations were present in the sports phenomenon. One of the most edifying examples of racism in sports was the case of the US athlete - Jessie Owens, at the Olympic Games in Berlin. Winning four Olympic medals, he not only demonstrated that performance is not about skin color, ethnicity or religion, but especially about the skills and work done to achieve athletic performance, but especially questioned the theories of superiority of some human races, promoted by the Nazi regime (Long, 2011, p.11). The victory of an athlete of color, in such a hostile environment, impressed not only American society but the whole world. It was a demonstration of how athletics can promote in the sports arena not only fair play and fair competition, but also the power to triumph over hatred promoted by the Nazi state, dominated by prejudice and bigotry. Other examples of how sport has triumphed over xenophobic and racist policies are related to how sport has led to the demise of apartheid politics (Booth, 1998; Hoglund, 2008; Jarvie, 1997).

Aceste doar câteva elemente demonstrează că treptat sportul și-a pierdut caracterul său neutru în raport cu viața politică, fie ea internă sau internațională. At the political level, the evolution of the relationship between the public and the world of sports seems to be aimed at creating a strong link. It has become obvious that parties and politicians have different reasons to move towards the world of sports games. The capital gain in the mass of voters is very strong. During the election campaign, politicians quickly become fans of the most popular game or the most popular player, appearing in public with the insignia and colors of one club or another. On the other hand, in various forms, often indirect, athletes take part in election mobilization campaigns for causes that apparently have no political stake (the fight against racial discrimination, are for the implementation of public policies in favor of eradicating serious diseases, etc.) (Busson, 2011, p.1). The dizzying increase in media coverage of sporting events, whether local, national or international, has led to their "exploitation" by political means. They have become

the occasional arena with scenes of ideological confrontation. Speaking examples of this are the 1936 Berlin Olympics, the 1980 Moscow Games, and the 1984 Los Angeles Olympics. These are just a few elements that show that sport has gradually lost its neutral character in relation to political life, be it domestic or international.

References

1. ALOSI, M. (2007). *The Evolution of the Social Functions of Sports & the Advent of Extreme Sports*. Master's Professional Project, Background Research Paper, 06 December 2007. Retrieved April 4 2020 from http://www.pointbmovie.com/Learn_files/SportsFunction_Alosi.pdf
2. ARMANETTI, E. (2013). *Football for Water in Ghana*. Retrieved from <https://akvo.org/blog/football-for-water/>, April 2020
3. BADEN-POWELL, R. (1957). *Scouting for Boys: A Handbook for Instruction in Good Citizenship*, Facsimile Edition of the original parts, 1908 Version. London: C. Arthur Pearson Ltd.
4. BONDAR, F. (2007). *Politici publice și administrație publică*. Iași: Editura Polirom.
5. BOOTH, D. (1998). *The Race Game: Sport and Politics in South Africa*. London: Frank Cass Publishers.
6. BRUMMETT, B. (2009). *Sporting rhetoric: performance, games, and politics*. New York: Peter Lang.
7. BUSSON, M.-P. (2011). *Le sport, nouveau levier des relations internationales?*. Analyse des impacts de la mondialisation sur la culture au Québec; Rapport 10, Mai 2011, p.17. Québec. Retrieved April 29, 2020 from http://www.leppm.enap.ca/leppm/docs/Rapports_culture/Rapport10_culture_web.pdf.
8. CHA, V. (2009). *Beyond the final score: The politics of sport in Asia*. New York: Columbia University Press.
9. CHAPPELETE, J.-L. & BAYLE, E. (2005). *Strategic and Performance Management of Olympic Sport Organisations*. Champaign IL: Human Kinetics
10. CLEPHAN, R.C. (1919). *The Tournament. Its Periods and Phases*. London: Methuen & Co. Ltd.
11. DELANEY, T. & MADIGAN, T. (2009a). *Sports: Why People Love Them!*, Lanham, Maryland: University Press of America.
12. DELANEY, T. & MADIGAN, T. (2009b). *The Sociology of Sport. The Sociology of Sports: An Introduction*, Second Edition, Jefferson North Carolina: McFarland & Company Inc. Publishers.
13. DELONIX, K. (2020, April). *Sport as a Social Integration Tool*. Retrieved from <http://www.quantumbooks.com/health/sport-health/sport-as-a-social-integration-tool/>.
14. GEERTZ, C. (2005). Deep play: notes on the Balinese cockfight. *Daedalus*, Fall 2005;134,4; Research Library, pp.56-86. Retrieved from <http://www.rochester.edu/college/psc/clarke/214/Geertz72.pdf>, April 2020.

15. GRIX, J. (2016). *Sport politics. An Introduction*. London: Palgrave.
 16. HOFFERBERT, R.-I. (1990). *The reach and grasp of policy analysis. Comparative views of craft*. Tuscaloosa: The University of Alabama Press.
 17. HOGLUND, K. & SUNDBERG R. (2008). Reconciliation Through Sports? The Case of South Africa. *Third World Quarterly*, 29(4).
 18. HOULIHAN, B. (1994). *Sport and International Politics*, London: Harvester Wheatsheaf.
 19. HOULIHAN, B. (1999). *The Government and Politics of Sport*, London: Routledge.
 20. JARVIE, G. & REID, I. (1997). Race Relations, Sociology of Sport and the New Politics of Race and Racism. *Leisure Studies*. 16(4), New York: Taylor & Francis (Routledge).
 21. KISSOUDI, P. (2009). *The Balkan Games and Balkan Politics in the Interwar Years 1929 – 1939. Politicians in Pursuit of Peace*, New York: Routledge.
 22. KOBIERECKI, M.-M. (2013). Sport In International Relations Expectations, Possibilities and Effects. *Interdisciplinary Political And Cultural Journal*. Vol. 15, No. 1/2013, 49-74.
 23. LIN, C.-Y., LEE, P.-C., & NAI, H.-F. (2009). Theorizing the Role of Sport in State-Politics. *International Journal of Sport and Exercise Science*. Vol. 1, No. 1, 23-32.
 24. LONG, J. & SPRACKLEN, K. (2011). *Sport and Challenges to Racism*, London: Palgrave Macmillan.
 25. MORTON, H. (1963). *Soviet Sport*, New York: Collier Books.
 26. MUCCHIELI, A. (2003). *Dicționar al metodelor calitative în științele umane și sociale*, traducere de Veronica Suciu, Iași: Polirom.
 27. MÜLLER, N. (2000). *Pierre de Coubertin: Olympism*, Selected Writings, Lausanne: International Olympic Committee.
 28. MUREȘANU, C. (2003). Ideologia puterii monarhice în evul mediu, *JSRI*, No.4, Spring 2003, 139-148. Retrieved April 21, 2020 from http://www.jsri.ro/old/html%20version/index/no_4/camil_muresan-articol.htm
 29. MURRAY, S. & PIGMAN, G.-A. (April, 2020). Mapping the relationship between international sport and diplomacy. *Sport in Society*, 17:9, 2014, 1098, <http://dx.doi.org/10.1080/17430437.2013.856616>.
 30. NEAGU, R. (2018, June 30). Carte document semnată de Paul Cotîrleț. *Deșteptarea*, Retrieved April, 2020 from <https://www.desteptarea.ro/foibal-politica-si-diplomatie-peninsula-balcanica-1896-1933-o-carte-document-tanarului-paul-claudiu-cotirlet/>.
 31. OTLEY, C.B. (1978). Militarism and Militarization in the Public Schools, 1900-1972. *The British Journal of Sociology*, vol. 29, no. 2, September 1978, 321-339, doi: 10.2307/590104.
 32. PALOMA, G., SIBILIO, M., RAIOLA, G., D'ELIA, F., GALDIERI, M., BALDASSARRE, G. & CARLOMAGNO, N. (2008). The value of the sport
-

within social integration processes, in AIESEP 2008 World Congress—*Sport pedagogy research, policy & practice: International perspectives in physical education and sports coaching*, Retrieved April 13, 2020 from https://www.researchgate.net/publication/267207669_The_value_of_the_sport_within_social_integration_processes.

33. SMITH, A. (2009). Theorising the Relationship between Major Sport Events and Social Sustainability. *Journal of Sport & Tourism*. 14:2-3, 2009, 109-120, doi: 10.1080/14775080902965033.

Relația Dintre Sport Și Politică în Arena Internațională din Perioada Modernă și Contemporană

Cotîrleț Paul Claudiu¹

¹Universitatea "Vasile Alecsandri" Bacău, Spiru Haret nr.8, 600114, România

Keywords: *sport, politică, diplomație, cooperare*

Abstract

Timp îndelungat în teoria relațiilor internaționale rolul sportului în promovarea și dezvoltarea relațiilor dintre diferite state a fost neglijat, ceea ce a atras critici din partea unor specialiști cum a fost, de exemplu, Trevor Taylor. Nevoia unor studii despre rolul mișcării sportive în dezvoltarea relațiilor internaționale a fost semnalată de Peter Beck care atrăgea atenția că teoria relațiilor internaționale a păstrat o distanță apreciabilă față de sport. În lucrarea de față doresc să umplu acest gol informațional bazându-mă pe o serie de documente neprelucrate, surse primare, găsite mai ales în regiunea balcanică. Sportul a depășit bariera unor comportamente și procese sociale care au la bază petrecerea timpului liber, reușind prin implicarea politicii să devină un „jucător” în arena relațiilor internaționale.

1. Introduction

Problema relației dintre sport ca fenomen social și politică, este una nu numai foarte complexă ci și destul de controversată în istoria relațiilor internaționale, deoarece pe de o parte există voci atât printre practicanții jocurilor sportive, dar și printre istoricii și analiștii fenomenului, care consideră că activitatea sportivă este în mare măsură separată de cea politică (Grix, 2016). O asemenea opinie o întâlnim și la Avery Brundage, fost președinte al Comitetului Internațional Olimpic, care a declarat cu peste o jumătate de secol în urmă că „*sportul are puțin de a face cu politica. Ne preocupă doar sportul nu și politica și afacerile.*” (Grix, 2016, p.1). Istoria popoarelor europene ne arată că, în secolul al XX-lea, guvernele au utilizat evenimentele sportive, cum au fost Jocurile Olimpice și cupele continentale sau regionale ca de exemplu, Jocurile Balcanice, pentru a-și promova

propriile interese care erau „înțelegerea, prietenia și pacea”. Declarațiile făcute de politicieni susțin această exercitare de interese naționale, mai degrabă decât unitatea (Kissoudi, 2009, p.6). Din această perspectivă, sportul nu este doar un instrument pentru a exprima identitatea națională sau pentru a transmite o imagine a modernității unei țări, iar în unele cazuri, o reputație pozitivă pe scena mondială. Performanța sportivă este văzută de oamenii politici ca o sursă de putere, nu numai pentru o anumită societate la un moment dat, ci și pentru relațiile internaționale (Cha, 2009). Privind în istoria universală în general și în cea a popoarelor din Europa, se poate lesne observa că acest aspect identificat ca fiind specific doar secolului al XX-lea (Delaney, 2009a), nu se confirmă.

2. Material and methods

Tema este de interes atât pentru istoria sportului cât și pentru istoria relațiilor internaționale deoarece prezintă noțiuni de interdisciplinalitate și comparativitate. Din această perspectivă a fost necesară o cercetare teoretică privind raportul dintre sport și istoria diplomației. Am reușit a construi un aparat metodologic punând accent în special pe analiza conceptelor specifice sportului și diplomației și pe alegerea unor teorii potrivite istoriei relațiilor internaționale.

În literatura română au fost scrise o serie de cărți ce tratează evenimente sportive, personalități din mediul sportiv, modalitățile de evoluție a sportul în România, dar lipsesc cu desăvârșire lucrările de referință cu privire la impactul mișcării sportive asupra factorilor politici.

O bună cercetare științifică presupune alegerea unei metode adecvate de analiză, dar și o foarte bună cunoaștere a instrumentelor cu care se realizează o asemenea analiză. Fiind o lucrare interdisciplinară, am făcut apel atât la metodele specifice istoriei (inducția și deducția), dar și a celor din sfera relațiilor internaționale și diplomației (comparativă, de anchetă).

Metoda inductivă sau experimentală se bazează pe experiment și pe repetiție. Ideea fundamentală este că toate cunoștințele științifice își au originea în fapte observabile. Inducția este extrapolată din experiență și trage o consecință din câteva cazuri particulare în care un fenomen este observat. Inducția poate fi reprezentată ca raționament care pornește de la observarea unui fapt și rezultă din el o regulă generală (apariția cercetășiei în țările occidentale și expansiunea în estul Europei pe același „pattern”).

Metoda deductivă sau ipotetico-deductivă presupune preexistența unor construcții inductive și pornește de la teorii, principii, legi ori de la postulate sau ipoteze din care, cu ajutorul unor reguli, construiește enunțuri noi, pe care apoi le confruntă, pentru verificare, cu faptele (Mucchieli, 2003, p.27). Un bun exemplu este modul în care este perceput sportul în Africa, având anumite valențe sociale prin care se încearcă educarea sanitară a populației dar și promovarea imaginii și a identității culturale în politica internațională (Armanetti, 2013).

Cercetarea de față a pornit de la următoarele ipoteze de cercetare:

A: Sportul, fiind un fenomen de masă specific epocii moderne și contemporane, a exercitat o influență asupra tuturor componentelor vieții sociale.

Prin urmare nu avea cum să nu aibă un impact asupra politicii externe a statelor.

B: Dacă acceptăm ideea că a avut un impact asupra diplomației, atunci este necesar să fie cunoscute instrumentele, mijloacele și resursele necesare pentru ca un stat să utilizeze sportul ca un instrument de promovare a politicii sale externe.

C: Fiecare societate a privit sportul ca un element social diferit prin urmare, este extrem de interesant de văzut cum un stat sau altul a perceput acest lucru. Asta a însemnat o cercetare a istoriei sportului în diferite state europene (Neagu, 2018).

Aceste ipoteze de cercetare au conturat scopul și obiectivele de cercetare care, în linii mari au structurat arhitectura și designul acestui articol.

Scopul tezei este de a demonstra că legătura dintre sport și politică a avut o nuanță diplomatică ce a înlesnit sau chiar blocat relațiile dintre anumite state într-un anumit interval temporal. Totodată am dorit a demonstra că această imixiune a politicului în sport și viceversa a avut rădăcini încă din perioada antică, iar aceste fapte s-au perpetuat de-a lungul timpului.

Obiectivele studiului:

A: Evidențierea impactului avut de mișcarea sportivă în plan politic și diplomatic

B: Identificarea sportului ca fenomen social

C: Caracterizarea asocierii dintre sport și politică

D: Determinarea importanței actorilor non-statali în politica internațională

E: Evoluția jocurile sportive ca vector pentru promovarea păcii și a colaborării între popoare.

3. Results and Discussions

De milenii, a existat o asociere între sport și politică. În momentul în care sportul a oferit o funcție de dincolo de "jocul" în sine, acesta a fost îmbrățișat de oamenii politici. Olimpiadele antice, de exemplu, începute în 776 î. Hr., într-un cadru religios, fiind una dintre activitățile închinată lui Zeus, ele au fost rapid transformate într-o competiție sportivă, un cadou pentru oameni și o modalitate de a înlătura conflictele dintre ei. Competiția s-a extins dincolo de spațiul locuit de greci, în special în Imperiul Roman și s-a desfășurat până în anul 394 d.Hr., când împăratul roman Teodosie, prin campania împotriva păgânismului și pentru a putea impune creștinismul ca religie de stat, a interzis jocurile sportive (Murray, & Pigman, 2014, p.1098). De remarcat faptul că a existat o diferență majoră în modul cum era privit sportul în antichitatea greacă și cea romană. În timp ce grecii au încercat să plaseze sportul pe plan religios și filosofic, romanii au transformat întrecerile grecești în spectacole, așa cum au fost și luptele între gladiatori. În opinia unor istorici este discutabil dacă „jocurile de gladiatori” din Imperiul Roman pot fi catalogate ca fiind sport (Delaney, 2009b, p.45).

În evul mediu occidental, sportul apare către sfârșitul epocii. Primele secole ale evului mediu occidental au însemnat o decădere a spațiului de cultură și civilizație romană. Climatul social și politic se deteriorează iremediabil, iar Europa intră într-o perioadă de declin economic accentuat, de barbarie socială și politică. În absența unei forțe de coeziune cum era cea reprezentată de Imperiul Roman,

Europa s-a fărâmițat în state politice care nu au putut să facă față valului de popoare migratoare (Mureșanu, 2003, p.147). În această perioadă activitatea culturală și comercială s-a desfășurat cu dificultate. Pirații au dominat mările, iar drumurile comerciale ale antichității romane erau controlate de „barbari”. După secolele X-XI au apărut semne de stabilitate. Comerțul începe să se dezvolte, chiar dacă într-un ritm mai lent. În jurul Mediteranei apar orașe mari, care erau capabile să protejeze cetățenii locali. Se dezvoltă societatea din punct de vedere economic, fapt care a favorizat dezvoltarea culturală și sportivă. În aceste condiții apare o competiție denumită *turnir*, care a îmbrăcat atât caracteristica unei întreceri sportive cât și o caracteristică aplicativ-militară de antrenament (Delaney, 2009a, p.46). Aceasta era apreciată atât de oamenii obișnuiți, cât și de nobili. Nobilii sponsorizau competițiile și tot ei ofereau premiile pentru combatanți. Jocurile de război au început ca lupte simulate între doi inamici care adunau armate de mici dimensiuni. Cei doi inamici cădeau de acord asupra întâlnirii într-un loc desemnat pentru a purta acest simulacru de război. Numărul combatanților varia de la câteva zeci la câteva mii. Prima mențiune a termenului "turnir" și a regulilor care trebuiau respectate în desfășurarea acestor jocuri se face, potrivit unui cronicar, în anul 1066, de către seniorul francez Geoffroi de Preuilli de Anjou, care afirmă chiar că seniorul le-a inventat și chiar a fost ucis în unul dintre turniruri (Clephan, 1919, p.8). La nivelul societății profunde se practica diverse jocuri populare, partide de vânătoare și alte sporturi în care se luptau diferite animale (cocoși și câini). Ele au fost practicate în mod frecvent de către țărani. La acestea se adăugau și diferite jocuri folclorice desfășurate cu ocazia desfășurării unor festivaluri locale (Delaney, 2009b, p.47).

În epoca pre-industrială, multe dintre sporturile medievale au rămas populare, până la sfârșitul acestei perioade, când ascensiunea calvinismului și puritanismului au condus la ideea că trebuie să fie evitate întrecerile sportive și de agrement, deoarece acestea erau considerate frivole și profane. Puritanii au interzis întrecerile sportive desfășurate duminica, iar activitățile de vânătoare au fost văzute mai mult pentru procurarea de hrană și nu în scopuri sportive (Delaney, 2009a, p.50). Epoca modernă a sportului se deschide în Anglia la începutul secolului al XIX-lea. Până la sfârșitul secolului, etosul sportiv s-a răspândit în toată Europa, dar și în multe alte țări ale lumii, iar acest lucru s-a datorat în mare măsură implementării revoluției industriale în Europa. Masificarea producției industriale a condus nu numai la creșterea productivității, ci și la reducerea timpului de muncă. Oamenii aveau mai mult timp pentru a se recrea și a se recupera ca forță de muncă. Astfel sportul devine un fenomen de masă (Kobierecki, 2013, p.50). Atât timp cât acesta a fost practicat doar de amatori și nu avea o mare popularitate, semnificația sa pentru relațiile internaționale a fost mai degrabă marginală. Această situație s-a schimbat radical în prima jumătate a secolului al XX-lea, când apare ca instituție pe scena publică Comitetul Olimpic Internațional și Jocurile Olimpice. Popularitatea tot mai mare a sportului în această perioadă poate fi ușor ilustrată de numărul de sportivi care participau la Jocurile Olimpice. O creștere remarcabilă poate fi observată dacă urmărim numărul de sportivi participanți de la prima manifestare,

până la ultima care a avut loc în perioada dintre cele două războaie mondiale. Astfel la Jocurile Olimpice de la Atena din anul 1896 au fost 241 sportivi, la cele de la Paris din anul 1900 au participat 997, la cele din Los Angeles din 1932, numărul a crescut la 1332 pentru ca la Berlin (1936) numărul acestora să fie de 3963 (Kobierecki, 2013, p.50). Popularitatea în creștere a sportului în viața publică este ilustrată și de creșterea interesului populației pentru ziarele și revistele de specialitate. Această tendință este relevantă în societatea britanică în care sportul în general și fotbalul în special, creșteau în popularitate. Cotidianul *People*, de exemplu, care era vândut în 1924 în 600.000 de exemplare, avea patru pagini cu informații din sport. Același ziar avea în 1946 o treime din informații cu știri din sport, iar tirajul a crescut la 4.600.000 exemplare (Kobierecki, 2013, p.51). Putem considera că sportul și relațiile internaționale s-au influențat reciproc. Când sportul a câștigat popularitate, a permis politicienilor să profite de acest fapt pentru a face din sport un vector de promovare a propriei imagini, dar, în același timp, politicienii au luat măsuri pentru dezvoltarea mișcării sportive (Chappelete, 2005, p.20-23).

Sportul, în societatea modernă, este diferit atât ca practică cât și ca percepție socială în raport cu epocile anterioare. Dacă în primele sale forme de manifestare sportul era înțeles ca formă de recreere în societatea industrială, el crește cu timpul în importanță (Home, 1999, p.1-7). A devenit un fenomen social cu impact asupra vieții publice, inclusiv a celei economice și mass-media. Sportul are influență asupra moralei și eticii în ansamblul societății, deși regulile de joc sunt valabile doar pentru cei care le practică. Fanii sportului sau spectatorii aderă la aceste reguli și valori ale unui anumit joc sportiv. Devenind fani, spectatori ai unui joc sportiv anume, aceștia se asociază în anumite tipuri de plăcere, îndeplinind propriile lor dorințe prin fetișism, voyeurism și narcisism (Brummett, 2009, p.21). Sportul are un rol cheie și în sănătatea fizică și mentală a membrilor unei societăți. Ideea de "câștigător" în sport, este în societatea modernă egală cu modelul de succes social. Lumea sportului influențează modul cum sunt privite și rezolvate o serie de probleme sensibile sau chiar vitale în societatea modernă, cum ar fi cele ale rasismului, sexismului, migrației etc. Tim Delaney și Tim Madigan ajung la concluzia că a „*ignora sportul este echivalent cu a ignora un aspect important al oricărei societăți și a culturii sale*” (Delaney, 2009, p.7). Potrivit acestora astăzi sportul nu mai poate fi ignorat deoarece, în multe privințe, acesta este ca un „*opiu al maselor, datorită faptului că suntem în epoca sportului consumator*” (Delaney, 2009b, p.14).

Pentru a înțelege relația dintre sport și politica unui stat este necesar să definim termenii cu care se operează în acest binom. O definiție cuprinzătoare a sportului o găsim în lucrarea *Sport and International Politics* semnată de Barrie Houlihan. Potrivit acestuia sportul este „*o activitate competitivă instituționalizată, care implică efort fizic viguros sau utilizarea unor abilități fizice relativ complexe, de către persoane cu abilități speciale, motivată de o combinație de factori intrinseci și extrinseci*” (Houlihan, 1994, p.7). Tim Delaney și Tim Madigan, doi dintre cei mai reputați analiști ai fenomenului sportiv din lumea contemporană,

cred că „*Sportul este o activitate fizică desfășurată într-un cadru competitiv care merge dincolo de concursul în sine. El este o activitate foarte structurată, implică reguli precis definite la nivel instituțional și nu au în vedere doar jocul sportiv*” (Delaney, 2009b, p.12). Concurența între diferiți competitori nu este un criteriu suficient, deoarece nevoia de competențe atletice complexe este de o importanță crucială. În general, astfel de competențe iau ani de antrenament, astfel încât o componentă adăugată este necesitatea instruirii adecvate efortului fizic și de multe ori nevoia de antrenori și alte mijloace de sprijin, inclusiv din partea statului, prin politici publice. Termenii de „politici publice” și „analiză de politici publice”, au început să fie folosiți tot mai des în anii '60, pe măsură ce guvernul american s-a implicat în rezolvarea problemei conflictului rasial și în reînnoirea urbană. Hofferbert notează că între 1960 și 1975 mulți dintre americanii care lucrau în domeniul științelor sociale “*au fost scoși din turnul lor de fildeș de prioritățile naționale de cercetare, care i-au făcut să intre în arena politică, nu în calitate de politicieni sau birocrați, ci ca experți în evaluarea programelor publice*” (Hofferbert, 1990, p.4). Rolul statului este important în cadrul procesului de furnizare al politicilor publice. Realizarea politicilor publice este una dintre atribuțiile statului. Acesta a subzistat ca element central al oricărei societăți, tocmai datorită eficienței cu care a rezolvat anumite probleme de politică publică. Iar dacă prin politici publice înțelegem activitățile care au ca scop furnizarea de bunuri publice, atunci statul va apărea ca un tip specific de instituție, care furnizează politici publice (Bondar, 2007, p.20). Prin urmare, compararea acestor definiții, ale sportului și politicii publice, ne arată că aceste activități ale societății moderne și contemporane au câteva caracteristici comune, generate de faptul că acestea implică o competiție și o luptă desfășurată după reguli și norme unanim acceptate, dar și fair play. Ambele activități produc în mod normal, învingători și învinși, fără ca părțile să se privească în ecuația inamic-amic ca în cazul războiului sau a unui conflict armat, indiferent de natura sa.

În opinia lui Jim Riordan „*sportul în multe societăți este o afacere serioasă cu funcții importante pentru societate. Este în consecință controlat de stat, încurajat, a se dezvolta în forme de manifestare și ideologice*” (Lin, Lee & Nai, 2009, p.24). În unele societăți, cum ar fi cele din Africa, Asia și America Latină, sportul este asociat îndeaproape cu politicile publice în domeniul sănătății, apărare, patriotism, în promovarea imaginii și a identității culturale în politica internațională. Sportul prin urmare, în aceste țări, de multe ori, are “*rolul revoluționar de a fi un agent în procesul de schimbare socială.*” (Lin et al, 2009, p.25).

Importanța sportului în societatea modernă și contemporană nu a trecut neobservată nici în țările de pe continentul european. Guvernele au început să sprijine educația fizică și sportul din rațiuni multiple. În primul rând promovarea sportului în societățile în curs de urbanizare era un mijloc de a promova sănătatea fizică, mentală și educația morală (Alosi, 2007, p.22). Sportul a fost pentru societatea modernă și contemporană un vector de coeziune socială. Din această perspectivă, evenimentele sportive majore sunt văzute ca fenomene care vizează

interese exterioare. Acest tip de evenimente au fost utilizate mai ales în regimurile autoritare și de dictatură, ca instrumente de manipulare a atenției opiniei publice de la nevoile sociale de zi cu zi, dar și cu scopul de a acoperi problemele sociale reale (Smith, 2009, p. 109-120). Unii istorici ai domeniului subliniază – mai ales pentru a doua parte din secolul al XIX-lea – și legătura dintre sport și domeniul militar. Gimnastica a fost introdusă ca nucleu de educație fizică școlară în multe țări occidentale, cum ar fi Germania, Danemarca, Suedia, Rusia și Anglia. În această perioadă, de exemplu, în Anglia, prin Legea educației din 1870, introducerea gimnasticii în școli elementare era justificată de nevoia de a crește productivitatea muncii, creșterea puterii militare și educarea patriotică a maselor (Lin, Lee, & Nai, 2009, p.24). La începutul secolului al XX-lea, în cele mai multe state occidentale s-a încurajat formarea unităților de cercetași, ca formațiuni paramilitare. În Anglia, de exemplu, lordul Baden Powell a înființat organizația Cercetășiei/ Boy Scouts. În 1907, între 27 iulie și 8 august, acesta a organizat pe coasta de sud a Angliei o tabără pentru 20 de tineri, în care promova prin educație non-formală, spiritul de aventură, lucrul în echipă și progresul personal prin forțele proprii. Acesta este momentul când a luat naștere Cercetășia, o mișcare care în scurt timp, a luat o amploare deosebită în toate regiunile lumii (Otley, 1978, pp.321-339). Cercetășia a fost fondată de către tinerii care au răspuns ideilor și idealurilor formulate în lucrarea “Scouting for Boys”, scrisă de Baden Powell în 1908. Ideea inițială nu a fost aceea de a crea o organizație pentru tineret, ci mai degrabă de a promova niște idei pentru educarea caracterului așa-zis “de cercetaș” – pe care apoi, organizații deja existente (ca Boys Brigade, spre exemplu), să le preia și să le adapteze programului propriu (Powell, 1957, p.44).

Sportul a influențat, în opinia unor istorici ai domeniului și cultura unor popoare. Clifford Geertz afirmă că „*sportul, ca o structură simbolică colectiv susținută, este o metaforă puternică ce dezvăluie cele mai adânci valori ale unei culturi așezate*” (Geertz, 2005, p.4). Un asemenea punct de vedere este susținut și de H.W. Morton, care precizează că analiza modului în care o națiune practică jocurile sportive dezvăluie valorile sociale și culturale ale sistemului său politic (Morton, 1963, p.18). În majoritatea țărilor există jocuri sportive practicate doar în acele societăți, care încorporează aspecte ale tradiției istorice, culturale sau chiar mitice. Popularitatea și continuitatea lor devin un simbol național, iar o parte din cultura societății respective se identifică și prin multe elemente ale creațiilor sale materiale sau imateriale. Exemplul cel mai elocvent îl reprezintă imaginea surf-ului în Hawaii (Delaney, 2009a, p.52), sau a fotbalului în Brazilia. Sportul oferă elemente de inspirație pentru diferite forme ale artei, muzicii și sculpturii, dar contribuie și la valorile culturale ale unui popor, prin etica și morala care însoțesc aceste jocuri sportive (Delaney, 2009b, p. 83-84).

Sportul a atras atenția oamenilor politici, care au identificat în practicarea jocurilor un element de integrare a indivizilor în societate. Ceea ce se învață pentru a putea fi admis în echipă de către ceilalți membri – abilități, respectarea normelor și a regulilor de joc, sunt utile și facilitează integrarea socială, dar sunt necesare și pentru a realiza astfel, în continuare, controlul social. Practica sportivă nu numai că

determină difuzarea unor principii comune punct de vedere social, ci crează, de asemenea, condițiile de aplicare a acestora în lumea reală (Paloma, Sibilio, Raiola, D'elia, Galdieri, Baldassarre & Carlomagno, 2008, pp.1-7). De la primele Jocuri Olimpice ale vechilor greci, până la competițiile paralimpice ale societății contemporane, sportul a introdus, ca un răspuns semnificativ la cererile comunității, norme și reguli pe care societatea le-a urmat, inspirându-se din organizarea sportului și a valorilor sale.

Așa se explică de ce astăzi, pentru mulți oameni, activitatea fizică este un important factor care contribuie la dezvoltarea fizică și mentală a bunăstării, la eliminarea stărilor de plictiseală și frustrare generate de viața urbană, dar uneori contribuie și la reducerea fenomenului de huliganism și delincvență în rândul tinerilor (Houlihan, 1999, p.22).

Sportul nu înseamnă doar practicarea unor activități fizice și a unor jocuri. El servește ca punct central pentru construirea lumii sociale mai bune. Oamenii politici sunt conștienți de faptul că sportul, prin impunerea respectării normelor specifice, poate schimba modul în care oamenii se manifestă în viața de zi cu zi. Câteva exemple sunt edificatoare în acest sens. O persoană care are obiceiul de a bea mai mult alcool decât doza recomandată - și la sfârșit de săptămână merge cu prietenii la alpinism (de exemplu) - realizează riscul la care se expune prin consumul de alcool. De asemenea, în cazul în care o persoană care are un comportament violent și agresiv, este dusă la un club de box, unde elimină toate emoțiile negative în ring, acea persoană va deveni mai echilibrată și mai calmă în viața reală. Aceste modificări însă nu se întâmplă instantaneu (Delonix, 2020). Sportul mai are rolul de a-i învăța pe oameni că este esențial ca fiecare membru să își „joc” rolul lui și să accepte responsabilitățile care vin odată cu asumarea acestui rol. Influența familiei și a prietenilor este, de asemenea, esențială în educarea tinerilor pentru a urma asemenea linii de conduită în societate (Houlihan, 1999, p.110-113).

Sportul a ajutat la depășirea unor fenomene extrem de dăunătoare din societatea contemporană, generate de politici rasiale, intoleranță față de semenii care practică alte religii sau cred în alte doctrine și care au alte ideologii politice. Toate aceste manifestări negative au fost prezente și în fenomenul sportiv. Unul dintre cele mai edificatoare exemple de rasism în sport, a fost cazul atletului de culoare din echipa SUA – Jessie Owens, la Jocurile Olimpice de la Berlin. Prin câștigarea a patru medalii olimpice, acesta nu numai că a demonstrat că performanța nu ține de culoarea pielii, etnie sau religie, ci în special de abilitățile și munca depusă pentru a realiza performanța sportivă, dar mai ales, a pus sub semnul întrebării teoriile superiorității unor rase umane, promovate de regimul nazist (Long, 2011, p.11). Victoria unui atlet de culoare, într-un astfel de mediu ostil, a impresionat nu numai societatea americană ci și lumea întreagă. A fost o demonstrație a modului în care atletismul poate promova în arena sportivă nu numai fair play-ul și concurența loială, ci și puterea de a triumfa asupra urii promovate de statul nazist, dominat de prejudecăți și bigotism. Alte exemple în care sportul a triumfat asupra politicilor xenofobe și rasiste sunt legate de modul

cum sportul a condus la dispariția politicii de *apartheid* (Booth, 1998; Hoglund, 2008; Jarvie, 1997).

La nivel politic, evoluția relației dintre public și lumea sportului pare să se îndrepte spre crearea unei legături puternice. A devenit evident că partidele și oamenii politici au diferite motive pentru a se îndrepta către lumea jocurilor sportive. Câștigul de capital în masa de alegători este unul foarte puternic. În timpul campaniei electorale, politicienii devin rapid fani ai celui mai popular joc sau ai celui mai popular jucător, afișându-se în public cu însemnele și culorile unui club sau altul. Pe de altă parte, sub diferite forme, de cele mai multe ori indirecte, sportivii iau parte la campanii de mobilizare electorală pentru cauze care aparent nu au miză politică (lupta împotriva discriminării rasiale, sunt pentru implementarea unor politici publice în favoarea eradicării unor maladii grave etc) (Busson, 2011, p.1). Creșterea vertiginoasă a acoperirii mediatice a evenimentelor sportive, fie ele locale, naționale sau internaționale, a condus la „exploatarea” acestora de către mediul politic. Ele au devenit arena ocazională cu scene de confruntare ideologică. Exemple grăitoare sunt în acest sens Jocurile Olimpice de la Berlin din anul 1936, cele de la Moscova din 1980 și cele de la Los Angeles din anul 1984. Aceste doar câteva elemente demonstrează că treptat sportul și-a pierdut caracterul său neutru în raport cu viața politică, fie ea internă sau internațională.

©2017 by the authors. Licensee „GYMNASIUM” - Scientific Journal of Education, Sports, and Health, „Vasile Alecsandri” University of Bacău, Romania. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International (CC BY SA) license (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).
